

Actieplan Armoedebestrijding +

Impulsmaatregelen op maat om financieel kwetsbare huishoudens een steun in de rug te geven

Gemeente Rijswijk

15 februari 2023

Corsanr. 23.003575

Inhoud

Inleiding.....	3
De gevolgen van de inflatie- en energiecrisis voor inwoners in armoede: cijfers en data	3
Wat gaat de gemeente doen?	4
Wat doen we al?.....	5
Bestaande aanpak lokale armoedebestrijding	5
Bestaande aanpak energiearmoede.....	6
Energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen.....	6
Energiebesparende maatregelen	7
Welke impulsmaatregelen nemen we?.....	8
Extra financiële ondersteuning maatschappelijke partners	8
Maatwerk via Bijzondere Bijstand	9
Klankbordgroep armoedebestrijding Rijswijk	10
Communicatiecampagne totaalaanpak armoede	12
Verkenning doelgroep middeninkomens en inrichting gestaffelde aanpak.....	12
Financiële consequenties	13
Begroting- en dekkingsplan	13
Planning en monitoring voortgang.....	14

Inleiding

De gevolgen van de inflatie- en energiecrisis voor inwoners in armoede: cijfers en data

De Nederlandse samenleving heeft veerkracht getoond door zich krachtig herstellen van de Covid-epidemie. Op dit moment hebben we te maken met een nieuwe uitdaging, namelijk een hoge inflatie. Uit cijfers van het CBS blijkt dat in september 2022 een recordinflatie van maar liefst 14,5% (CPI) is bereikt. Hierdoor zijn onder meer de prijzen van voedsel, brandstof en vervoer significant gestegen. Bovendien is een uitzonderlijke situatie op de energiemarkt ontstaan. De energieprijzen, en in bijzonder die van gas, zijn in 2022 buitenproportioneel hard gestegen. "Energie was in augustus 2022 maar liefst 151 procent duurder dan in dezelfde maand een jaar eerder. In juli 2022 was de stijging van de energieprijzen minder: 108 procent"¹. Als gevolg van de inflatie- en energiecrisis hebben huishoudens met een laag inkomen, dat wil zeggen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum (hierna WSM), moeite met rondkomen. Deze situatie levert onzekerheid in de samenleving.

Minima worden het hardst getroffen door bovengenoemde crises, maar ook huishoudens met een middeninkomen worden er nu mee geconfronteerd. Hierover trok het Nibud al in 2022 aan de bel. Volgens het nationaal budgetinstituut 'redden inwoners met een middeninkomen die tot voor kort redelijk goed konden rondkomen het steeds vaker niet zonder te bezuinigen of hun spaargeld te gebruiken'. "Door de hoge energieprijzen merkt deze groep nu voor het eerst dat zij onder de streep minder overhouden of tekort komen.", aldus het Nibud². Echter komt deze inkomensgroep vaak (net) niet aanmerking voor sociale ondersteuning. Een aantal rijksmaatregelen zoals de invoering van het prijsplafond, de verlaging van de belastingen op energie en de verlaging van accijns op benzine is wel gericht op alle inkomensgroepen. Daar hebben middeninkomens dan ook van geprofiteerd. Niettemin lijkt deze groep dus sinds kort (meer) moeite te hebben met rondkomen.

De minimahuishoudens in Rijswijk hebben we goed in beeld. De middeninkomens hebben we daarentegen niet goed in beeld, omdat zij niet in aanmerking komen voor lokale minimavoorzieningen. Dat minima hard zijn getroffen door de inflatie- en energiecrisis blijkt duidelijk uit verschillende cijfers, data en signalen die we uit de stad krijgen. Zo zijn:

- de kosten voor bijzondere bijstand in 2022 met circa 15 procent zijn toegenomen van 1.3 naar 1.5 mln. euro;
- het aantal huishoudens met een laag inkomen, d.w.z. tot max 130% van het WSM, significant gestegen. Zo hebben in 2022 significant meer minimahuishoudens gebruik gemaakt van de energietoeslag dan we hadden verwacht.

¹ NOS, [Inflatie naar recordhoogte, hoe komt dit? Wat doe je eraan? En meer vragen \(nos.nl\)](#), 6/9/2022

² Nibud (2022), [Door hoge energieprijzen komen nu ook middeninkomens niet rond - Nibud](#), 9/6/2022

Op basis van CBS-cijfers uit het jaar 2021 zijn we aanvankelijk uitgegaan van circa 2950 minimahuishoudens in Rijswijk. Echter, blijkt uit het aantal toekenningen energietoeslag in 2022 dat naar schatting circa 3500 huishoudens rechthebbend zijn en dus deel uitmaken van de minimadoelgroep; en

- het aantal concrete hulpvragen en/of aanvragen die maatschappelijke partners in 2022 hebben ontvangen aanzienlijk gegroeid. Zo heeft Stichting Urgente Noden (SUN) Rijswijk in 2022 circa 55 ondersteuningsaanvragen toegekend, terwijl dat er in 2021 slechts 35 waren.

Bijzonder genoeg blijkt dat ondanks bovengenoemde gevolgen van de inflatie- en energiecrisis relatief weinig huishoudens zich effectief melden bij de gemeente met financiële hulpvragen (of nood). De gemeente Rijswijk constateert onder meer dat het Servicepunt Geldzaken, een gemeentelijke inlooplocatie voor financiële vragen, relatief beperkt wordt bezocht door huishoudens die moeilijk rondkomen vanwege de huidige crisissituatie. Dit geldt voor zowel minima als middeninkomens. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat deze groepen hun weg naar de bestaande ondersteuning (nog) niet lijken te vinden. Bijvoorbeeld omdat zij niet goed bereikt worden en dus onvoldoende geïnformeerd zijn over de bestaande ondersteuningsmogelijkheden. Dit kan ertoe leiden dat de problemen onder de radar blijven, groter worden en pas in een later stadium zichtbaar gaan worden.

Wat gaat de gemeente doen?

Het college is groot voorstander van een samenleving waar iedereen meedoet en, ook wanneer het tegen zit, naar elkaar omkijkt. Daarom neemt het college per direct een aantal impulsmaatregelen om minimahuishoudens en middeninkomens die geconfronteerd worden met de inflatie- en energiecrisis een steun in de rug te geven. Op deze manier willen wij inwoners van Rijswijk helpen om ook uit deze crisis krachtig te herstellen. De impulsmaatregelen in kwestie zijn opgenomen in het actieplan Armoedebestrijding+. In deze context staat de plus voor aanvullende maatregelen ter versterking van het bestaande armoedebeleid. Het gaat hierbij dus niet om nieuw beleid, maar om een impuls op het bestaande beleid. Met dit actieplan wil het college inspelen op de actualiteit, namelijk de gevolgen van de inflatie- en energiecrisis, en invulling geven aan de speerpunten van het huidige armoedebeleid.

Tevens werken we met dit actieplan toe naar de ontwikkeling van de integrale armoedeaanpak zoals is opgenomen in het coalitieakkoord Gezonde groei. Rijswijkse Koers 2022-2026. Deze aanpak is erop gericht dat we mensen in armoede niet alleen financieel ondersteunen, maar vanuit het perspectief van preventie en samenhang juist ook helpen om bijvoorbeeld aan het werk te gaan, te leren bewust met geld om te gaan, te sporten, onderwijs te volgen en vrijwilligerswerk te doen. Op deze manier verbinden we de verschillende beleidsterreinen met elkaar en helpen we mensen in armoede om volledig mee te doen in de samenleving. Het college werkt op dit moment aan de integrale armoede aanpak en verwacht uw raad hier in het laatste kwartaal van 2023 over te informeren.

Wat doen we al?

Om een compleet beeld te schetsen zetten we in dit hoofdstuk eerst het bestaande armoedebeleid uiteen. Vervolgens beschrijven we in het volgende hoofdstuk de vijf impulsmaatregelen die we middels dit actieplan nemen.

Bestaande aanpak lokale armoedebestrijding

Eén van de speerpunten van dit college is het bestrijden van armoede. Dit doen we vanuit een integrale benadering. Dat betekent dat we vanuit verschillende beleidsterreinen willen inzetten op de bestrijding van armoede. Denk hierbij onder meer aan werk, zorg, jeugd, onderwijs, welzijn en energietransitie. Het Rijswijkse armoedebeleid is erop gericht dat het barrières wegneemt, zodat inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Daarnaast creëren we gelijke kansen voor kinderen die opgroeien in armoede. De stip op de horizon is dat alle inwoners van Rijswijk, ongeacht hun financiële situatie, volwaardig kunnen participeren in de samenleving.

In 2021 heeft de gemeente Rijswijk de kadernota Armoede 2021-2025 'Samen Kans-Rijk' (21.038720) vastgesteld. In deze kadernota is het reguliere armoedebeleid uitgebreid beschreven. Vervolgens is daar de uitvoeringsagenda 'Samen Kans-Rijk' (21.089101) uit voortgevloeid. De uitvoeringsagenda is dus een concretiseringslag en geeft de speerpunten, activiteiten en het tijdspad op een specifieke manier weer. Tot de onderliggende documenten van de kadernota en uitvoeringsagenda armoede, behoren de beleidsregels van de bijbehorende beleidsvelden. Dit zijn de beleidsregels Bijzondere Bijstand en Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen. In de kadernota en uitvoeringsagenda gaan we specifiek in op de regelingen die de gemeente Rijswijk al biedt om minimahuishoudens hulp en ondersteuning te bieden. Deze minimaregelingen zijn:

1. De minimaregelingen voor kinderen, waaronder de Participas, computerregeling en schoolreisregeling
2. De Collectieve Aanvullende Verzekeringen (CAV)
3. De Ooievaarspas
4. Bijzondere Bijstand en leenbijstand
5. Stichting Urgente Noden (SUN)
6. Langdurigheidstoeslag
7. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

8. Wmo eigen bijdrage

9. Subsidie voor maatschappelijke partners armoede, waaronder de Voedselbank en SUN Rijswijk

Vervolgens zijn in de uitvoeringsagenda Samen Kans-Rijk vier speerpunten geformuleerd die centraal staan in ons armoedebeleid. Deze speerpunten zijn:

1. Preventie

Vroeg beginnen met bewustwording en aansluiting zoeken bij de vraag van inwoners

2. Bereik verhogen minima regelingen

Gebruik van 'Bereken uw recht', laagdrempelige outreachende dienstverlening en extra aandacht voor preventie

3. Samenwerken met andere beleidsterreinen

Aanpak van armoede vanuit verschillende beleidsterreinen en bevordering samenwerking en dienstverlening van het FSP

4. Maatwerk leveren

Betere aansluiting bij de behoefte van ouders en kinderen alsook het ontwikkelen van duurzame relaties met samenwerkingspartners

Voor een uitgebreide toelichting van de speerpunten en bijbehorende activiteiten kan de kadernota Samen Kans-Rijk en de uitvoeringsagenda Samen Kans-Rijk worden geraadpleegd.

Bestaande aanpak energiearmoede

Verder heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om energiearmoede op lokaal niveau aan te pakken. Deze middelen zijn bedoeld voor:

- de energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen; en
- energiebesparende maatregelen.

Energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen

Het kabinet heeft begin 2022 de energietoeslag in het leven geroepen om huishoudens met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum die moeite hebben met hun energierekening, financieel te ondersteunen. De energietoeslag in 2022 bedraagt eenmalig €1.300,- per huishouden. In Rijswijk is ervoor gekozen om aan te sluiten bij het lokale minimabeleid en de toeslag dus uit te keren aan alle huishoudens met een inkomen tot 130% van het WSM. Door de stijgende energieprijzen blijven mensen moeite hebben met het betalen van hun energierekening. Daarom heeft het kabinet

besloten om ook in 2023 een eenmalige energietoeslag van €1.300,- uit te keren. De energietoeslag van 2022 is reeds uitgekeerd en de energietoeslag van 2023 wordt dit jaar aan dezelfde doelgroep in twee delen uitgekeerd.

Energiebesparende maatregelen

De gemeente Rijswijk voert verschillende energiebesparende maatregelen uit om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede, hulp en ondersteuning te bieden. Zo bood de gemeente tot eind 2022 cadeaubonnen (ter waarde van €80,-) aan haar inwoners voor de aanschaf van kleine energiezuinige producten (RREW). Tevens houdt het Servicepunt Geldzaken (inlooplocatie van het Financieel Servicepunt) inloopspreekuren om energiearmoede gerelateerde (hulp)vragen te beantwoorden. Daarnaast zijn er reeds maatregelen getroffen die zijn opgenomen in de Aanpak Bestrijding Energiearmoede Rijswijk (22.055650). Deze aanpak is primair gericht op het treffen van energiebesparende maatregelen en bestaat uit de volgende speerpunten en maatregelen:

1. De inzet van de Energieambassadeurs. Een team van Ambassadeurs is de hele winter actief in Rijswijk. Zij adviseren huishoudens over energiebesparing, geven tips en brengen direct kleine energiebesparende maatregelen aan in de woning zoals tochtstrips en radiatorfolie.
2. De witgoedregeling. Dit betreft een voorgenomen regeling welke naar verwachting medio april 2023 van start gaat. De voorbereidingen worden momenteel getroffen. Met een zuinige wasmachine of een koel(vries)kast willen we inwoners duurzaam helpen om te besparen op de energierekening.
3. De energiescans aan Verenigingen van Eigenaren. Door de gezamenlijke eigenaren inzicht te geven in de kansen om te verduurzamen helpen wij hen bij het nemen van maatregelen. Dit heeft als doel het energieverbruik te verminderen.
4. De voorzetraamfolie, hetgeen bij enkel glas tot een reductie van 35% op het energieverlies realiseert. In de verwarmde ruimten in een woning levert dit echt een bijdrage in het terugdringen van het energieverbruik en is tegelijkertijd goedkoop en makkelijk toepasbaar. En als mensen het niet zien zitten om het zelf aan te brengen, dan kunnen ze er ook de Energieambassadeur voor vragen om hen te helpen.
5. Een communicatiecampagne. Via de gemeentelijke communicatiekanalen wordt frequent gewezen op de mogelijkheden die inwoners hebben, zoals bijvoorbeeld de aanvraag van de energietoeslag of de beschikbaarheid van de cadeaubon.

Ook voor dit ondersteuningsaanbod geldt dat voor een uitgebreide toelichting de Aanpak Bestrijding Energiearmoede Rijswijk (22.055650) kan worden geraadpleegd.

Welke impulsmaatregelen nemen we?

In dit actieplan zijn een vijftal actiepunten opgenomen die bijdragen aan de ondersteuning van minima en middeninkomens die als gevolg van de inflatie- en energiecrisis moeite hebben met rondkomen. Hierbij gaat het enerzijds om korte termijn acties die gericht zijn op directe ondersteuning voor acute financiële vragen. En anderzijds om lange termijn acties die invulling geven aan de speerpunten van het lokale armoedebeleid en het huidige coalitieakkoord. De actiepunten zijn:

Directe steun

1. Extra financiële ondersteuning maatschappelijke partners

Maatwerk

2. Maatwerk via bijzondere bijstand

Integrale samenwerking

3. Klankbord armoedebestrijding Rijswijk

Bereik regelingen verhogen

4. Communicatiecampagne totaalaanpak armoedebestrijding

Preventie

5. Verkenning doelgroep middeninkomens en inrichting gestaffelde aanpak

Hieronder lichten we de actiepunten achtereenvolgend toe:

Extra financiële ondersteuning maatschappelijke partners

Een aantal maatschappelijke partners waar we mee samenwerken heeft kenbaar gemaakt dat de subsidie die zij ontvangen onvoldoende toereikend is in verhouding tot de toegenomen kosten. De oorzaken die zij hierbij aangeven zijn per situatie verschillend, maar de rode lijn is de toename van het aantal minimahuishoudens alsook het aantal hulpvragen en aanvragen die zij binnenkrijgen. De gemeente Rijswijk is zich bewust van de urgentie van deze ontwikkeling en gaat het verzoek van deze partners inwilligen middels de toekenning van een eenmalige extra financiële ondersteuning in het jaar 2023. Daarnaast gaan we per situatie onderzoeken in hoeverre ook een uitbreiding van de structurele subsidie noodzakelijk is. Hieronder lichten we ter illustratie de situaties van een aantal belangrijke partners, die zich bij ons hebben gemeld voor extra ondersteuning, toe.

Stichting Urgente Noden Rijswijk

Stichting Urgente Noden (SUN) Rijswijk is een noodhulpbureau voor huishoudens die te maken hebben met financiële problemen, maar niet in aanmerking komen voor (voorliggende) sociale voorzieningen. Zij zijn voor deze doelgroep vaak de laatste hoop op perspectief. SUN ziet een explosieve groei van het aantal aanvragen. Dit blijkt uit het feit dat in 2021 slechts 35 aanvragen zijn toegekend, terwijl in 2022 55 aanvragen zijn toegekend. Tevens heeft de stichting bij ons kenbaar gemaakt dat niet alleen het aantal aanvragen groeit, maar ook de bedragen die met deze aanvragen gemoeid zijn. Volgens de stichting hebben zij niet eerder zulke aanzienlijke bedragen moeten toekennen. Gezien de huidige maatschappelijke ontwikkelingen verwachten we dat deze trend zich in 2023 doortrekt. Daarom bieden we SUN in 2023 extra financiële ondersteuning om huishoudens in financiële nood die vanwege hun persoonlijke situatie geen recht hebben op sociale voorzieningen, achtervang te bieden.

Voedselbank Haaglanden

De gemeente Rijswijk werkt sinds jaar en dag nauw samen met de Voedselbank Haaglanden. Laatstgenoemde organisatie stelt vast dat, tijdens de huidige energie- en inflatiecrisis, steeds meer huishoudens onder het minimaal bestaansniveau rond moeten komen. Daar waar de Voedselbank begin 2022 in de gemeente Rijswijk nog 65 pakketten per week uitdeelde, worden op dit moment 100 pakketten per week uitgedeeld. Deze significante toename heeft een dermate grote impact op de voedselvoorziening dat de Voedselbank genoodzaakt is om over te gaan tot de aankoop van extra voedsel. Om dit te verwezenlijken kunnen zij op dit moment rekenen op extra subsidie vanuit de rijksoverheid waardoor er geen directe financiële nood is. Echter, gaat de Voedselbank er niet vanuit dat de voedseltekort op korte termijn is opgelost. Daarom heeft de Voedselbank ons gevraagd om Rijswijkse huishoudens op te roepen tot het doneren van geld en voedsel. De gemeente geeft gehoor aan dit verzoek en gaat in samenspraak met de Voedselbank vorm en inhoud geven aan een oproep.

Maatwerk via Bijzondere Bijstand

Het is aannemelijk dat er gevallen zijn waarbij de bestaande regelingen van het rijk en de gemeente onvoldoende dekkend zijn voor de maandelijkse vaste lasten. Dit kunnen minimahuishoudens zijn, maar ook middeninkomens die te maken hebben met acute financiële situaties. Voor deze groepen hebben we een passende oplossing: maatwerk vanuit de bijzondere bijstand. In de regel wordt bijzondere bijstand verleend als een inwoner een laag inkomen heeft en door onvoorziene omstandigheden bijzondere uitgaven heeft. Denk hierbij aan kosten voor de tandarts, een advocaat en/of bewindvoerder. Dit doet de gemeente Rijswijk enkel en alleen als zij ervan overtuigd is dat de uitgaven noodzakelijk zijn en door de inwoner zelf niet kunnen worden betaald.

Echter kan bijzondere bijstand ook worden verleend aan inwoners met een inkomen boven de 130% van het WSM die door onvoorziene omstandigheden, zoals de inflatie- en energiecrisis, hoge uitgaven hebben. Indien deze inwoners kan aantonen dat de uitgaven vanwege deze omstandigheden niet (meer) in verhouding zijn tot het inkomen, kan de gemeente bijzondere bijstand verlenen. Bij het beoordelen van bijzondere bijstand zijn immers niet de inkomsten, maar de uitgaven leidend. Vaak zijn middeninkomens zich er niet van bewust dat zij in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Daarom gaan we in de communicatie uitingen naast de minima ook gerichte aandacht besteden aan financieel kwetsbare middeninkomens. Op deze manier bereiken we zowel minima als middeninkomens over de mogelijkheden tot maatwerk vanuit de bijzondere bijstand.

Klankbordgroep armoedebestrijding Rijswijk

Om armoede vanuit de haarvaten te bestrijden is het van belang dat we nauw samenwerken met maatschappelijke partners in wijken en buurten, met ervaringsdeskundigen, woningbouwcorporaties, energiebedrijven, sleutelfiguren, andere gemeenten, het rijk en experts. Wij zien het creëren van meer samenhang en het verbinden van partijen, inwoners en beleidsterreinen dan ook als een belangrijke rol van de gemeente. Om dit voor elkaar te krijgen richten we de klankbordgroep armoedebestrijding Rijswijk op. De kracht van deze klankbordgroep ligt in de ervaringskennis die we er nadrukkelijk in integreren. Bij de klankbordgroep betrekken we immers ervaringsdeskundigen, inwoners met een laag inkomen, die vanuit hun leefwereld meepraten, meedenken en meebeslissen over het armoedebeleid. Hierbij is het uitgangspunt om niet alleen over de doelgroep, maar juist met de doelgroep te praten.

De doelen van de klankbordgroep armoedebestrijding Rijswijk zijn:

- Uitwisseling van kennis- en informatie over het bestaande ondersteuningsaanbod;
- Actief ophalen van signalen over wat er leeft in de stad en hoe het bestaande ondersteuningsaanbod door de doelgroep wordt ervaren;
- Bevorderen van de integrale samenwerking met ervaringsdeskundigen, maatschappelijke partners en sleutelfiguren; en
- het opzetten en uitvoeren van een pilot die bijdraagt aan het oplossen van een actueel thema waar inwoners in armoede mee te maken hebben. Daarbij wordt het thema en de invulling van de pilot door ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners zelf bepaald. Op deze manier werken we toe naar een goede basis voor de integrale armoedeaanpak waarin we deze zogeheten integrale benadering verder uitbreiden.

Samenwerking binnen de klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit een team van ervaringsdeskundigen en partners die een ieder op hun eigen manier een maatschappelijke rol spelen binnen het armoedebeleid en/of meerdere beleidsterreinen. Op deze manier gaan we verkokering tegen en bevorderen we de integrale samenwerking. Binnen de klankbordgroep hebben de leden een actieve rol. Dit betekent dat zij zelf aan de slag gaan met het bedenken, opzetten en uitvoeren van een pilot op het gebied van armoedebestrijding. Ook bepalen zij op basis van hun ervaringskennis en de actualiteiten het thema en de invulling van de pilot. De gemeente faciliteert en coördineert samen met het Financieel Netwerk Rijswijk de samenwerking binnen de klankbordgroep. Dat houdt onder meer in: het plannen van de klankbordgroep bijeenkomsten, het bijhouden van de werkafspraken en het in de gaten houden van de planning. We stellen tenslotte een budget beschikbaar om uitvoering te geven aan de pilot.

Aan de samenwerking in de klankbordgroep worden eisen gesteld. Hieronder worden enkele eisen genoemd:

- Het beschikbare budget wordt primair ingezet voor het opzetten en uitvoeren van de pilot armoedebestrijding;
 - Maatschappelijke partners nemen deel aan de klankbordgroep vanuit de reguliere middelen. Zij ontvangen dus geen extra budget, bijvoorbeeld voor personeelskosten;
 - Dit geldt ook voor ervaringsdeskundigen. Zij nemen op vrijwillige basis deel aan de klankbordgroep;
- De klankbordgroep wijst een trekker aan voor de pilot. Dat is een maatschappelijke partner die onder meer het uitvoeringsbudget ontvangt en hier op basis van de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020 financiële verantwoording over aflegt;
- Binnen de pilot armoedebestrijding zijn minimaal drie partijen betrokken, waarvan minimaal één ervaringsdeskundige;
- De klankbordgroep komt minimaal drie keer per jaar bijeen.

Communicatiecampagne totaalaanpak armoede

Zoals in dit actieplan is te lezen, zijn er vanuit het rijk en gemeenten verschillende maatregelen getroffen om huishoudens die te maken hebben met armoede ondersteuning te bieden. Om ervoor te zorgen dat financieel kwetsbare huishoudens goed worden bereikt over de bestaande ondersteuning, gaat de gemeente een stevige communicatiecampagne uitvoeren. In deze campagne brengen we gedurende twee jaar, dat betekent in 2023 en 2024, alle ondersteuningsregelingen op het terrein van armoedebestrijding aan het licht. Bovendien leggen we de focus op verschillende varianten van armoede. Denk hierbij onder meer aan financiële armoede, sociale armoede en menstruatiearmoede. Tevens zorgen we in de communicatie uitingen voor een goede samenhang tussen het bestaande armoedebeleid, de energietransitie en andere beleidsterreinen.

In de communicatie uitingen brengen we over welke ondersteuningsregelingen er zijn, wanneer men hiervoor in aanmerking komt en wat je moet doen om er gebruik van te maken. Het belangrijkste doel van de communicatiecampagne is het vergroten van het bereik van de bestaande armoedeaanpak. Hierbij gaat het primair om het bereiken van minimahuishoudens, omdat het gros van de regelingen op deze groep gericht is. Maar het gaat ook om het bereiken van financieel kwetsbare middeninkomens. Veel middeninkomens zijn zich er bijvoorbeeld niet van bewust dat zij in aanmerking komen voor bijzondere bijstand wanneer sprake is van een acute financiële vraag. Daarom gaan we in de communicatie uitingen gericht aandacht besteden aan het bereiken van financieel kwetsbare middeninkomens die onvoldoende op de hoogte zijn van de bestaande regelingen.

Verkenning doelgroep middeninkomens en inrichting gestaffelde aanpak

Op dit moment is het armoedebeleid gericht op huishoudens met een inkomen tot 130% van het WSM. Ook huishoudens met een inkomen (net) boven de 130% kunnen moeilijk rondkomen door de hoge kosten vanwege de huidige ontwikkelingen in de samenleving. Dat blijkt onder meer uit berichtgeving van het nationaal budgetinstituut Nibud. Deze groep, die we als middeninkomens duiden, hebben we echter niet goed in beeld. Daarom wil het college huishoudens met een inkomen tussen de 130% en 170% van het WSM in kaart brengen. Dit doen we middels een verkennend onderzoek. We verkennen onder meer de aard en omvang van de armoede binnen deze groep, brengen in kaart waar de ondersteuningsbehoefte ligt en onderzoeken wat de beste manier is om gemeentelijke regelingen af te bouwen (d.w.z. een gestaffelde aanpak) om armoedeval te voorkomen. Dit laatste punt is opgenomen in het coalitieakkoord en geven we dus via deze weg uitvoering aan.

Financiële consequenties

Begroting- en dekkingsplan

De uitvoering van dit actieplan heeft financiële consequenties. De gemeente Rijswijk heeft geen extra middelen gekregen van de rijksoverheid om deze aanvullende maatregelen uit te voeren. We willen daarom aanspraak maken op de Algemene Middelen. Dit is conform de toezegging van het college tijdens het kaderdebat van 5 juli 2022. De toezegging impliceerde dat de overgebleven TONK-middelen weliswaar naar de Algemene middelen overgingen, maar dat hier aanspraak op kan worden gemaakt voor de uitvoering van een armoedeaanpak. Eind 2021 was een bedrag van €697.510,- aan TONK-middelen beschikbaar. Met dit actieplan wil het college uitvoering geven aan deze toezegging. De kosten die nodig zijn om het actieplan Armoedebestrijding+ uit te voeren, zijn opgenomen in de begroting. Deze ziet er als volgt uit:

Actie	Toelichting	Raming 2023	Raming 2024	Raming totaal
Maatwerk via bijzondere bijstand	Deze kosten worden gedekt uit rijksmiddelen die in de meicirculaire van 2023 worden bepaald	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
Extra financiële ondersteuning maatschappelijke partners	- Voedselbank €5.000 - SUN €10.000	€10.000	€5.000	€15.000
Klankbordgroep armoedebestrijding Rijswijk	- Kosten voor het opzetten en uitvoeren van de pilot armoedebestrijding (geen personeelskosten)	€100.000	€100.000	€200.000
Communicatiecampagne totaalaanpak armoede	Online en offline communicatiemiddelen, inclusief ontwerp, uitvoering en beheer.	€30.000	€20.000	€50.000
Verkenning doelgroep middeninkomens en inrichting gestaffelde aanpak	Inhuur onderzoeksbureau en opleveren onderzoeksrapport, inclusief vervolgonderzoek gestaffelde aanpak afbouw gemeentelijke regelingen	€40.000	€20.000	€60.000

Totale kosten actieplan Armoedebestrijding+		€180.000	€145.000	€325.000
--	--	-----------------	-----------------	-----------------

Planning en monitoring voortgang

De actiepunten uit dit plan zijn zowel op de korte als (middel)lange termijn gericht en worden doorlopend in 2023 en 2024 uitgevoerd. Het benodigde budget, zoals in de begroting opgenomen, is incidenteel en wordt verspreid over de komende twee jaren ingezet. Om precies te zijn wordt in 2023 €180.000 benut en in 2024 de overige €145.000 ingezet. De subsidie voor het uitvoeren van de pilot armoedebestrijding wordt één keer per jaar uitgekeerd aan de maatschappelijke partner die als trekker van de pilot fungeert. Tevens wordt hierover jaarlijks financiële verantwoording afgelegd.

Om de raad te informeren over de stand van zaken inzake het actieplan Armoedebestrijding+ presenteren we jaarlijks een voortgangsrapportage. Hierin lichten we toe hoe de voortgang verloopt, wat er goed gaat en beter kan, welke (maatschappelijke) trends wij zien en indien nodig wat we gaan doen om de armoede aanpak op basis hiervan bij te stellen. In de voortgangsrapportage gaan we ook in op de stand van zaken met betrekking tot het reguliere armoedebeleid. Op deze manier wenst het college de raad op een goede, volledige en adequate manier te informeren over de stand van zaken.